

SPLOŠNA MATURA IZ PREDMETA FILOZOFIJA V LETU 2024

Poročilo DPK SM za filozofijo

Vsebina

1	Struktura kandidatov.....	2
1.1	Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih	3
1.2	Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz filozofije – primerjava po letih.....	4
1.3	Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024	6
2	Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024.....	7
2.1	Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah.....	7
2.2	Meje med ocenami	9
2.3	Porazdelitev dosežkov po ocenah	10
3	Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024.....	12
4	Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM	14
4.1	Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita	14
4.2	Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita	15
4.3	Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih.....	15
4.4	Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov	21
5	Zunanje ocenjevanje in ugovori.....	22
5.1	Zunanje ocenjevanje	22
5.2	Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene.....	22
6	Povzetek	23
6.1	Ocena uspeha kandidatov	23
6.2	Ocena kakovosti izpitnih pol.....	24
6.3	Druge ugotovitve	24

Avtorja:

Marko Štampihar, glavni ocenjevalec za filozofijo

dr. Tomaž Grušovnik, predsednik DPK SM za filozofijo

Poročilo je potrdila DPK SM za filozofijo na svoji 39. redni seji 26. 9. 2024.

Ljubljana, september 2024

1 Struktura kandidatov

Statistične podatke za kandidate, ki so se udeležili **spomladanskega izpitnega roka splošne mature**, prikazujemo ločeno glede na njihovo strukturo:

- a) **referenčno skupino SM** predstavljajo redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo (brez kandidatov z maturitetnim tečajem, 21-letnikov, odraslih in poklicnih maturantov). Na dosežkih te skupine se postavljajo tudi meje med ocenami.

Okrajšava: ref. skup. SM;

- b) **kandidate SM** (ref. skup. SM + ostali SM) predstavljajo tisti, ki opravljajo splošno maturo (brez kandidatov poklicne mature, ki opravljajo posamezni izpit splošne mature). To so:

- referenčna skupina SM (redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno maturo) in
- **ostali SM**, to so:
 - kandidati z maturitetnim tečajem,
 - 21-letniki,
 - odrasli,
 - kandidati, ki popravljajo eno ali dve negativni oceni,
 - kandidati, ki opravljajo SM ponovno v celoti,
 - kandidati, ki opravljajo SM v dveh delih, in
 - kandidati, ki izboljšujejo oceno.

Okrajšava: kandidati SM;

- c) **kandidate PM** (kandidati poklicne mature s posameznim izpitom pri splošni maturi) predstavljajo tisti, ki ob poklicni maturi (štirje predmeti) dodatno opravljajo posamezni izpit SM.

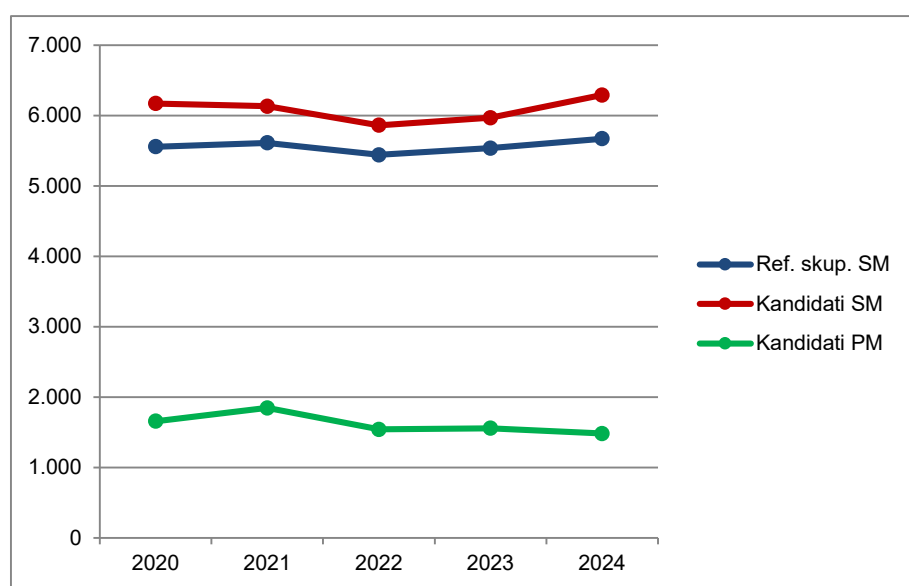
Okrajšava: kandidati PM.

1.1 Struktura kandidatov pri splošni maturi – primerjava po letih

Preglednica 1.1.1 in slika 1.1.1 prikazujeta primerjavo števila udeleženih kandidatov v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2020 do 2024. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2020	5.560	6.173	1.657
2021	5.615	6.134	1.846
2022	5.444	5.865	1.542
2023	5.539	5.970	1.558
2024	5.674	6.294	1.482

Slika 1.1.1: Udeleženi kandidati pri SM po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

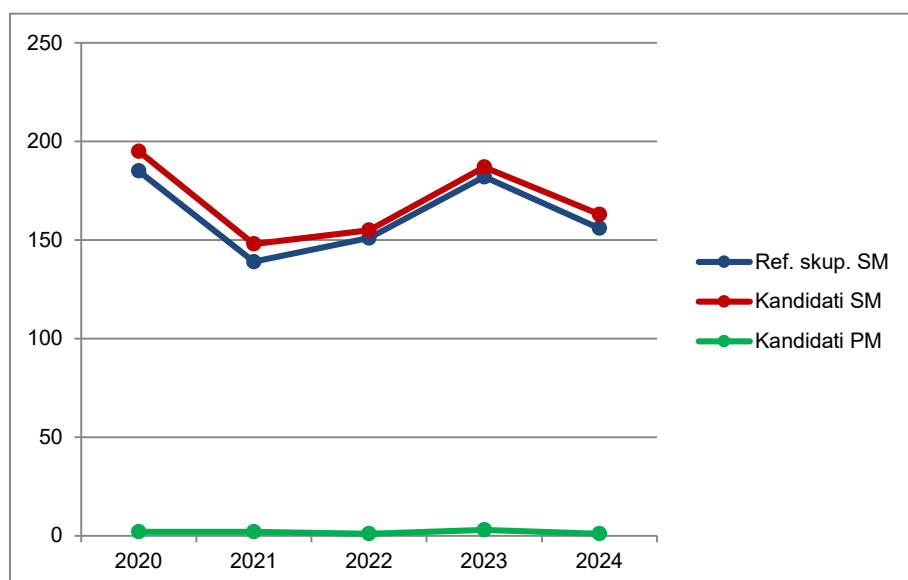
Vir: Državni izpitni center 2024

1.2 Struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz filozofije – primerjava po letih

Preglednica 1.2.1 in slika 1.2.1 prikazujeta primerjavo števila kandidatov, ki so opravljali filozofijo v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2020 do 2024. Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz filozofije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2020	185	195	2
2021	139	148	2
2022	151	155	1
2023	182	187	3
2024	156	163	1

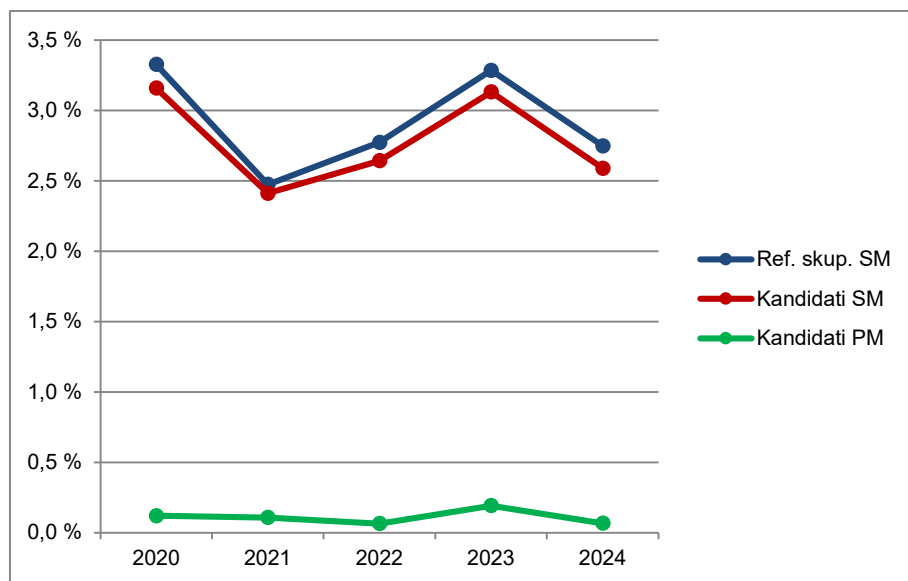
Slika 1.2.1: Udeleženi kandidati pri izpitu SM iz filozofije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

Vir: Državni izpitni center 2024

Preglednica 1.2.2 in slika 1.2.2 prikazujeta primerjavo deleža kandidatov, ki so opravljali filozofijo (preglednica 1.2.1), glede na udeležene kandidate v spomladanskem izpitnem roku splošne mature v letih od 2020 do 2024 (preglednica 1.1.1). Primerjave so prikazane ločeno po strukturi kandidatov.

Preglednica 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz filozofije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

Leto	Ref. skup. SM	Kandidati SM	Kandidati PM
2020	3,3 %	3,2 %	0,1 %
2021	2,5 %	2,4 %	0,1 %
2022	2,8 %	2,6 %	0,1 %
2023	3,3 %	3,1 %	0,2 %
2024	2,7 %	2,6 %	0,1 %

Slika 1.2.2: Delež udeleženih kandidatov pri izpitu SM iz filozofije po strukturi – spomladanski izpitni roki 2020–2024

Vir: Državni izpitni center 2024

1.3 Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024

Preglednica 1.3.1 in slika 1.3.1 prikazujeta število in delež kandidatov, ki so opravljali izpit splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024. Podatki so prikazani po strukturi kandidatov. (Redni dijaki, ki prvič v celoti opravljajo splošno matura in predstavljajo referenčno skupino SM, so dodatno razdeljeni tudi na izobraževalne programe.)

Preglednica 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024

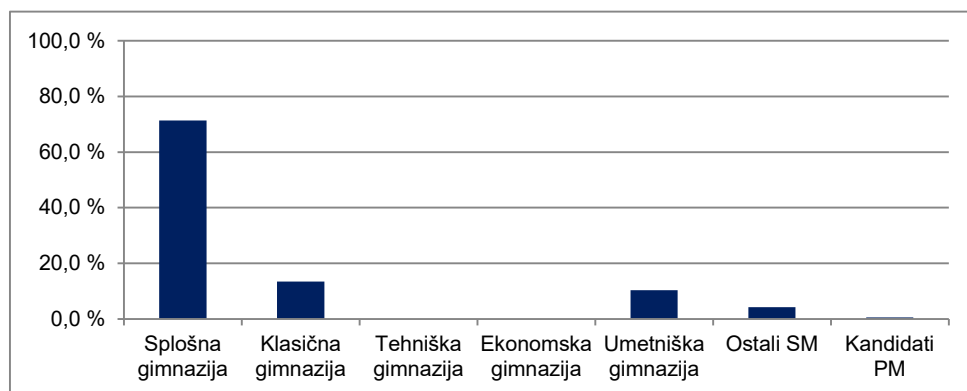
	Število	Delež
Splošna gimnazija	117	71,3 %
Klasična gimnazija	22	13,4 %
Gimnazija	139	84,8 %
Tehniška gimnazija	0	0,0 %
Ekonomska gimnazija	0	0,0 %
Umetniška gimnazija	17	10,4 %
Strokovna gimnazija	17	10,4 %
Ref. skup. SM	156	95,1 %
Ostali SM	7	4,3 %
Kandidati SM	163	99,4 %
Kandidati PM	1	0,6 %

gimnazija = splošna gimnazija + klasična gimnazija

strokovna gimnazija = tehniška gimnazija + ekonomska gimnazija + umetniška gimnazija

ref. skup. SM = gimnazija + strokovna gimnazija

kandidati SM = ref. skup. SM + ostali SM

Slika 1.3.1: Podrobnejša struktura kandidatov pri izpitu SM iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024

Vir: Državni izpitni center 2024

2 Analiza dosežkov pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024

2.1 Porazdelitev dosežkov po odstotnih točkah

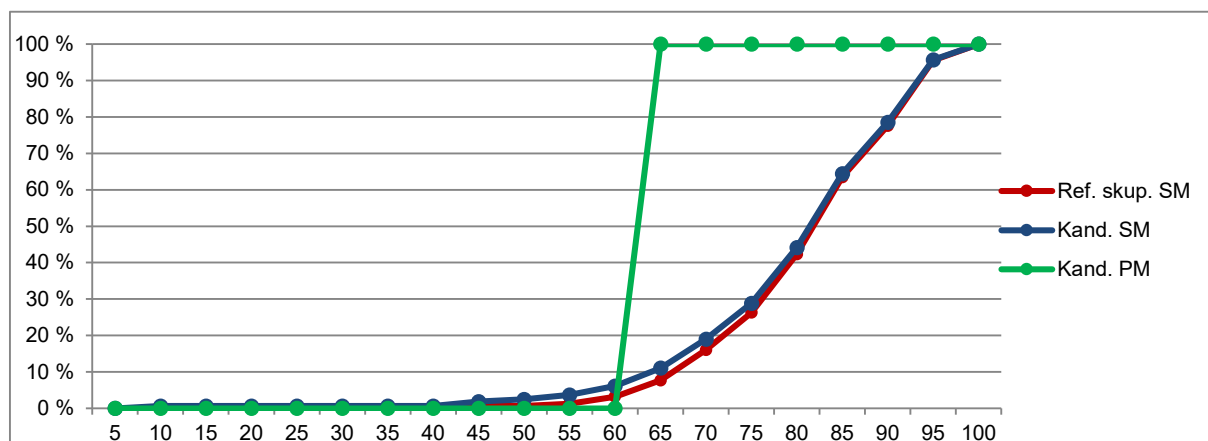
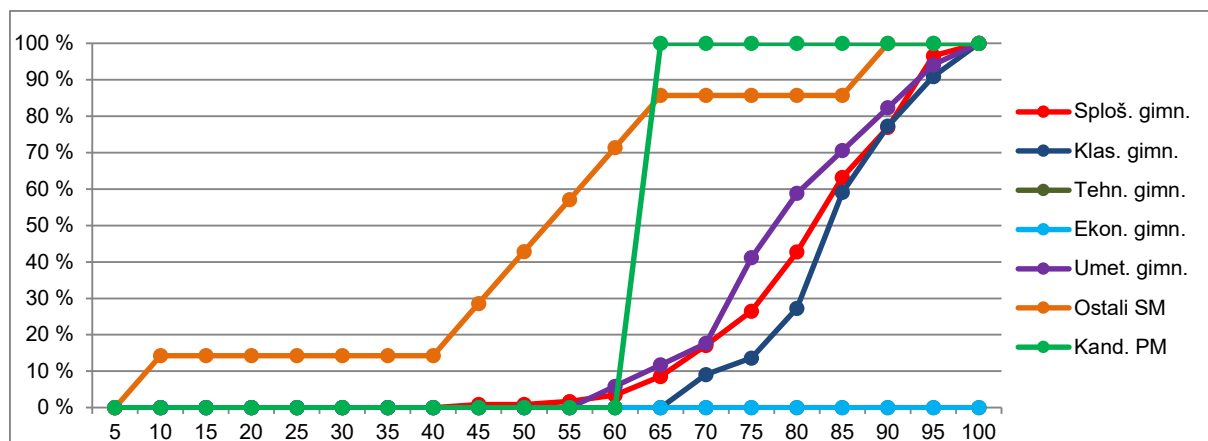
Preglednica 2.1.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah pri filozofiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2024 v posamezne razrede/intervale, ki obsegajo pet odstotnih točk (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.1.2 in slika 2.1.1 pa delež kandidatov, ki so dosegli manj odstotnih točk od zgornje meje razreda (tj. relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.1.1: *Frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekonom. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
0-5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6-10	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
11-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16-20	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21-25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26-30	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31-35	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
36-40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
41-45	1	0	1	0	0	0	0	1	2	1	0
46-50	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0
51-55	1	0	1	0	0	0	0	1	2	1	0
56-60	2	0	2	0	0	1	1	3	4	1	0
61-65	6	0	6	0	0	1	1	7	8	1	1
66-70	10	2	12	0	0	1	1	13	13	0	0
71-75	11	1	12	0	0	4	4	16	16	0	0
76-80	19	3	22	0	0	3	3	25	25	0	0
81-85	24	7	31	0	0	2	2	33	33	0	0
86-90	16	4	20	0	0	2	2	22	23	1	0
91-95	23	3	26	0	0	2	2	28	28	0	0
96-100	4	2	6	0	0	1	1	7	7	0	0
SKUPAJ	117	22	139	0	0	17	17	156	163	7	1

Preglednica 2.1.2: *Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah*

Odst. točke	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
5	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
10	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	14 %	0 %
15	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	14 %	0 %
20	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	14 %	0 %
25	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	14 %	0 %
30	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	14 %	0 %
35	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	14 %	0 %
40	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	14 %	0 %
45	1 %	0 %	1 %	-	-	0 %	0 %	1 %	2 %	29 %	0 %
50	1 %	0 %	1 %	-	-	0 %	0 %	1 %	2 %	43 %	0 %
55	2 %	0 %	1 %	-	-	0 %	0 %	1 %	4 %	57 %	0 %
60	3 %	0 %	3 %	-	-	6 %	6 %	3 %	6 %	71 %	0 %
65	9 %	0 %	7 %	-	-	12 %	12 %	8 %	11 %	86 %	100 %
70	17 %	9 %	16 %	-	-	18 %	18 %	16 %	19 %	86 %	100 %
75	26 %	14 %	24 %	-	-	41 %	41 %	26 %	29 %	86 %	100 %
80	43 %	27 %	40 %	-	-	59 %	59 %	42 %	44 %	86 %	100 %
85	63 %	59 %	63 %	-	-	71 %	71 %	63 %	64 %	86 %	100 %
90	77 %	77 %	77 %	-	-	82 %	82 %	78 %	79 %	100 %	100 %
95	97 %	91 %	96 %	-	-	94 %	94 %	96 %	96 %	100 %	100 %
100	100 %	100 %	100 %	-	-	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.1.1: Relativna kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah

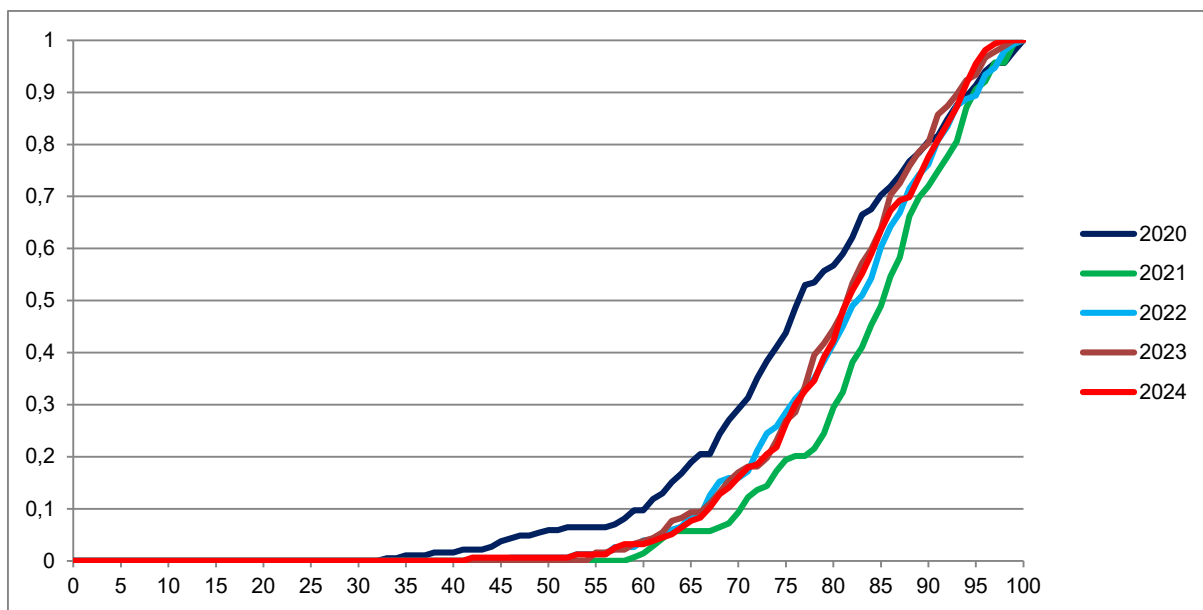
Vir: Državni izpitni center 2024

2.2 Meje med ocenami

Preglednica 2.2.1 prikazuje primerjavo mej med ocenami v letih od 2020 do 2024, slika 2.2.1 pa kumulativno frekvenčno porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah za referenčno skupino SM, na kateri se postavljajo meje med ocenami.

Preglednica 2.2.1: Meje med ocenami za zadnjih pet let

Leto	Ocene			
	2	3	4	5
2020	49	61	73	86
2021	50	62	74	87
2022	50	62	74	87
2023	50	62	74	86
2024	50	62	74	86

Slika 2.2.1: Kumulativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po doseženih odstotnih točkah – referenčna skupina SM

Vir: Državni izpitni center 2024

2.3 Porazdelitev dosežkov po ocenah

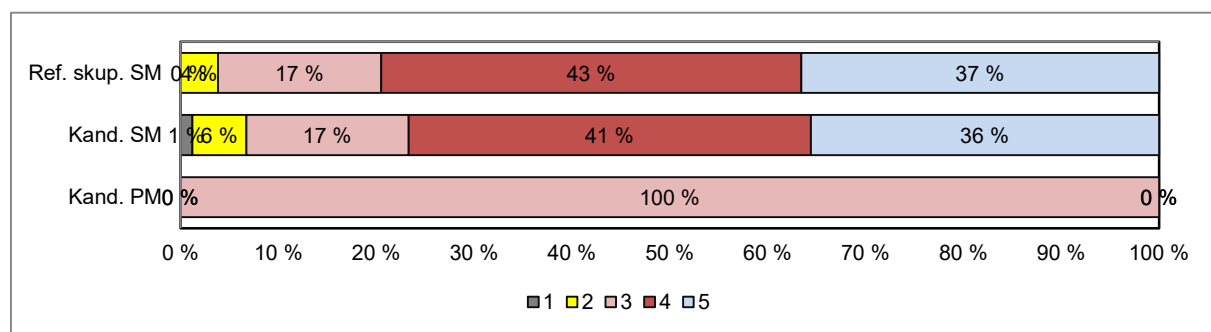
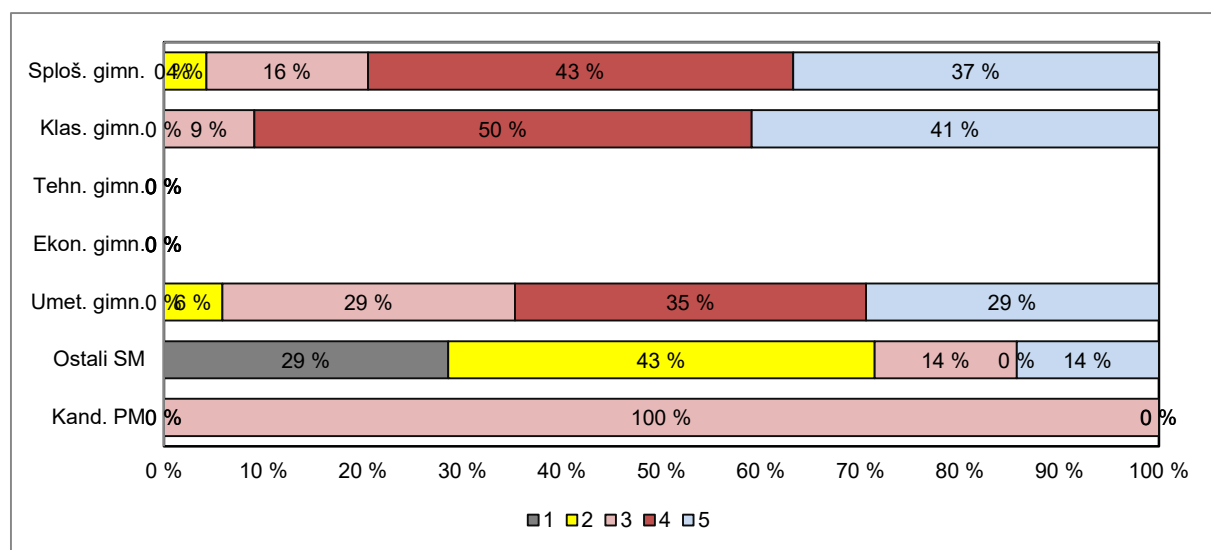
Preglednica 2.3.1 prikazuje porazdelitev kandidatov po ocenah pri filozofiji v spomladanskem izpitnem roku SM 2024 (tj. frekvenčna porazdelitev), preglednica 2.3.2 in slika 2.3.1 pa delež kandidatov s posameznimi ocenami (tj. relativna frekvenčna porazdelitev). Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Preglednica 2.3.1: Frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2	0
2	5	0	5	0	0	1	1	6	9	3	0
3	19	2	21	0	0	5	5	26	27	1	1
4	50	11	61	0	0	6	6	67	67	0	0
5	43	9	52	0	0	5	5	57	58	1	0
Uspešni	117	22	139	0	0	17	17	156	161	5	1
Skupaj	117	22	139	0	0	17	17	156	163	7	1

Preglednica 2.3.2: *Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah*

Ocena	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
1	0 %	0 %	0 %	-	-	0 %	0 %	0 %	1 %	29 %	0 %
2	4 %	0 %	4 %	-	-	6 %	6 %	4 %	6 %	43 %	0 %
3	16 %	9 %	15 %	-	-	29 %	29 %	17 %	17 %	14 %	100 %
4	43 %	50 %	44 %	-	-	35 %	35 %	43 %	41 %	0 %	0 %
5	37 %	41 %	37 %	-	-	29 %	29 %	37 %	36 %	14 %	0 %
Uspešni	100 %	100 %	100 %	-	-	100 %	100 %	100 %	99 %	71 %	100 %
Skupaj	100 %	100 %	100 %	-	-	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Slika 2.3.1: *Relativna frekvenčna porazdelitev kandidatov po ocenah*

Vir: Državni izpitni center 2024

3 Splošni podatki o kandidatih pri izpitu splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024

V preglednici 3.1 so zbrani splošni podatki (tj. statistike) o kandidatih, ki so opravljali izpit splošne mature iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024.

Preglednica 3.1: *Splošni podatki o kandidatih pri izpitu SM iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku 2024*

	Sploš. gimn.	Klas. gimn.	Gimn.	Tehn. gimn.	Ekon. gimn.	Umet. gimn.	Strok. gimn.	Ref. skup. SM	Kand. SM	Ostali SM	Kand. PM
Število kandidatov	117,00	22,00	139,00	0,00	0,00	17,00	17,00	156,00	163,00	7,00	1,00
Povprečni splošni uspeh pri SM*	21,95	22,91	22,10	-	-	21,53	21,53	22,04	21,97	12,00	-
Povprečni uspeh v 4. letniku SŠ	3,86	4,09	3,90	-	-	4,12	4,12	3,92	3,89	2,33	-
Povprečni uspeh v 3. letniku SŠ	3,76	3,86	3,78	-	-	3,94	3,94	3,79	3,77	2,67	-
Povprečna ocena pri predmetu SM	4,12	4,32	4,15	-	-	3,88	3,88	4,12	4,04	2,29	3,00
Povprečna originalna ocena pri predmetu SM**	4,11	4,32	4,14	-	-	3,88	3,88	4,12	4,03	2,14	3,00
Povprečno število odstotnih točk pri predmetu SM	81,14	83,68	81,55	-	-	79,52	79,52	81,32	80,05	51,61	63,41
Mediana odstotnega števila točk pri predmetu SM	82,00	84,50	82,00	-	-	79	79,00	82,00	82,00	53,00	63,00
Standardni odklon odstotnih točk pri predmetu SM	10,76	7,68	10,35	-	-	10,97	10,97	10,40	12,71	24,09	-
Povprečna ocena pri predmetu v 4. letniku SŠ	4,26	4,41	4,28	-	-	4,59	4,59	4,31	4,28	2,33	-
Povprečna ocena pri predmetu v 3. letniku SŠ	4,60	4,75	4,63	-	-	4,67	4,67	4,64	4,63	4,00	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in ocene pri predmetu SM*	0,67	-	0,66	-	-	-	-	0,65	0,66	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 4. letniku SŠ*	0,75	-	0,72	-	-	-	-	0,72	0,73	-	-
Korelacija splošnega uspeha pri SM in uspeha v 3. letniku SŠ*	0,68	-	0,67	-	-	-	-	0,68	0,69	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 4. letniku SŠ***	0,56	-	0,53	-	-	-	-	0,50	0,53	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in uspeha v 3. letniku SŠ***	0,56	-	0,53	-	-	-	-	0,50	0,53	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 4. letniku SŠ***	0,58	-	0,57	-	-	-	-	0,50	0,54	-	-
Korelacija ocene pri predmetu SM in ocene pri predmetu v 3. letniku SŠ***	0,26	-	0,26	-	-	-	-	0,30	0,32	-	-
Korelacija notranjega in zunanjega dela pri SM	0,20	-	0,23	-	-	-	-	0,22	0,42	-	-
Odstotek neuspešnih s PP	0,00	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	1,23	28,57	0,00
Odstotek neuspešnih brez PP	0,85	0,00	0,72	-	-	0,00	0,00	0,64	2,45	42,86	0,00

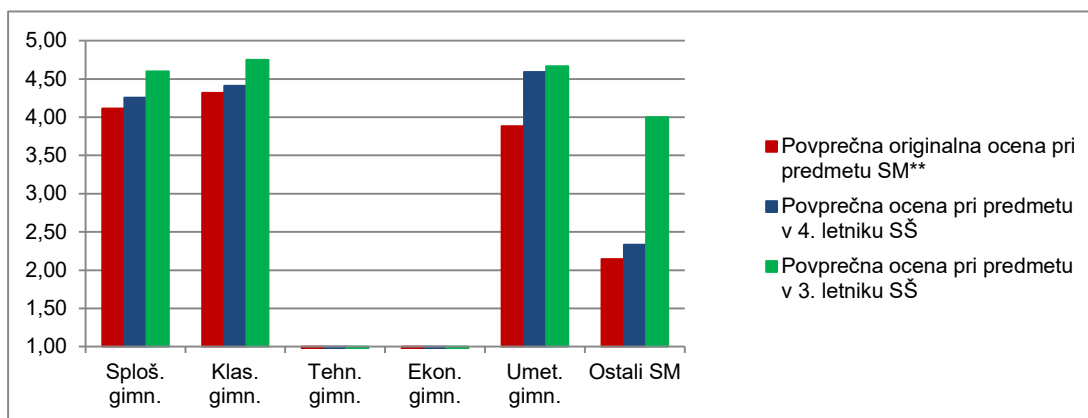
*Pri izračunu povprečnega splošnega uspeha pri SM so upoštevani samo uspešni kandidati (10 točk ali več). Enako velja tudi za korelacije s splošnim uspehom pri SM.

**Originalna ocena je ocena pri predmetu SM, izračunana iz odstotnih točk, brez upoštevanja PP (pogojno pozitivne), ocenjevanja na OR namesto VR ali upoštevanja ocene iz prejšnjega roka.

***Korelacija z oceno pri predmetu SM se računa z originalno oceno pri predmetu SM.

Če je manj kakor 30 popolnih parov podatkov, se korelacija ne izračuna.

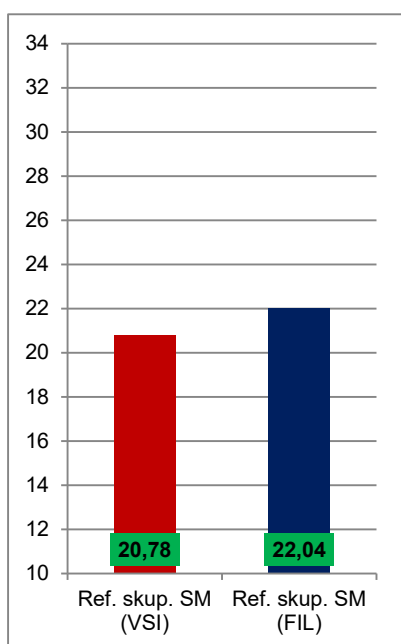
Slika 3.1 prikazuje primerjavo povprečne originalne ocene pri izpitu SM iz filozofije in povprečnih ocen iz filozofije v 4. in 3. letniku srednje šole. Podatki so prikazani po podrobnejši strukturi kandidatov.

Slika 3.1: Povprečne ocene pri izpitu SM iz filozofije

Vir: Državni izpitni center 2024

Slika 3.2 prikazuje primerjavo povprečnega splošnega uspeha vseh gimnazijcev, ki so v spomladanskem izpitnem roku 2024 prvič v celoti opravljali splošno maturo (ref. skup. SM – VSI), in gimnazijcev, ki so v tem izpitnem roku prvič v celoti opravljali izpit SM iz filozofije (ref. skup. SM – FIL).

Slika 3.2: Povprečni splošni uspeh pri SM in pri izpitu SM iz filozofije

Vir: Državni izpitni center 2024

4 Vsebinska analiza dosežkov za referenčno skupino SM

4.1 Vsebinska analiza dosežkov pri zunanjem in notranjem delu izpita

Preglednica 4.1.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri zunanjem in notranjem delu izpita iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku SM 2024.

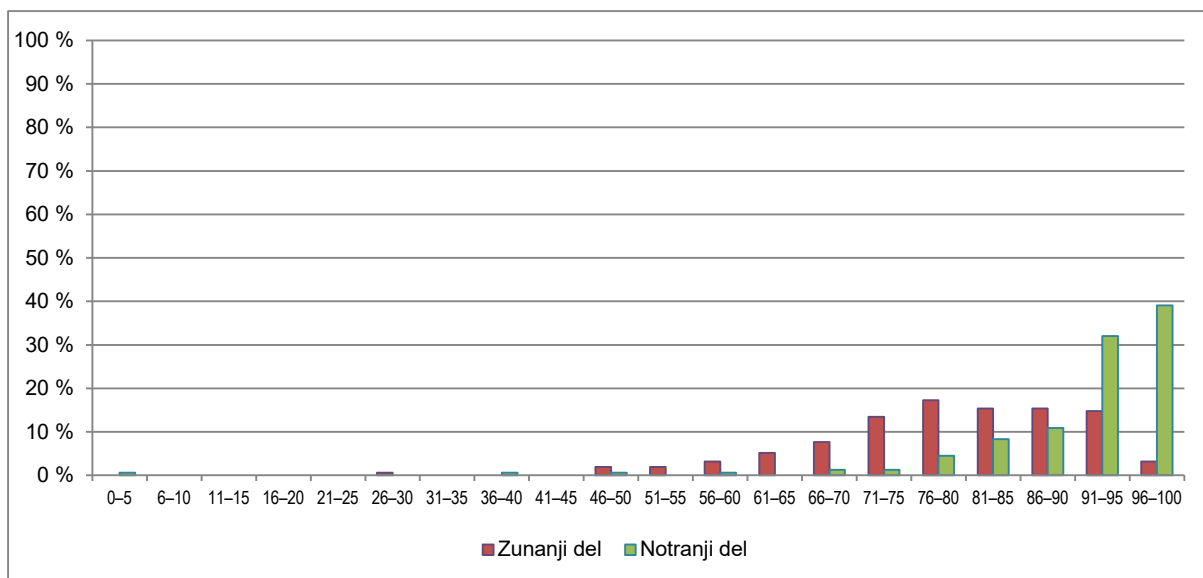
Preglednica 4.1.1: *Osnovni statistični podatki*

	Zunanji del	Notranji del
Število kandidatov	156	156
Povprečno število odstotnih točk	63,05	18,27
Standardni odklon odstotnih točk	9,57	2,48
Maksimalno število odstotnih točk	78,41	20,00
Povprečna težavnost	0,79	0,91

Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.1 prikazujeta relativno frekvenčno porazdelitev referenčne skupine SM po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku SM 2024.

Preglednica 4.1.2: *Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita*

Odstotki	Zunanji del	Notranji del
0–5	0 %	1 %
6–10	0 %	0 %
11–15	0 %	0 %
16–20	0 %	0 %
21–25	0 %	0 %
26–30	1 %	0 %
31–35	0 %	0 %
36–40	0 %	1 %
41–45	0 %	0 %
46–50	2 %	1 %
51–55	2 %	0 %
56–60	3 %	1 %
61–65	5 %	0 %
66–70	8 %	1 %
71–75	13 %	1 %
76–80	17 %	4 %
81–85	15 %	8 %
86–90	15 %	11 %
91–95	15 %	32 %
96–100	3 %	39 %
SKUPAJ	100 %	100 %

Slika 4.1.1: Relativna frekvenčna porazdelitev po dosežkih pri zunanjem in notranjem delu izpita

Vir: Državni izpitni center 2024

4.2 Vsebinska analiza dosežkov po posameznih delih izpita

Preglednica 4.2.1 prikazuje osnovne statistične podatke za referenčno skupino SM pri posameznih delih izpita iz filozofije v spomladanskem izpitnem roku SM 2024.

Preglednica 4.2.1: Osnovni statistični podatki po posameznih delih izpita

	Izpitna pola 1	Izpitna pola 2	Seminarska naloga
Število kandidatov	156	156	156
Povprečno število odstotnih točk	28,16	34,86	18,27
Standardni odklon odstotnih točk	4,54	6,63	2,48
Maksimalno število odstotnih točk	35,00	45,00	20,00
Povprečna težavnost	0,80	0,77	0,91

4.3 Vsebinska analiza dosežkov po nalogah in vprašanjih

Splošno

Večjih odstopanj v kakovosti esejev od tistih iz prejšnjih let tudi letos ni bilo. Večina opažanj, ki so zapisana v poročilih iz prejšnjih let, veljajo tudi za letošnje eseje.

Večinoma eseji kažejo dobro pripravljenost kandidatov in poznavanje filozofskih idej (tradicionalnih, v nekaterih esejih pa so se kandidati navezovali tudi na sodobnejše filozofske razprave – na primer, ko so razpravljali o svobodni volji in determinizmu). Kandidati so pokazali tudi dobro razvite veščine pisanja in argumentiranega izražanja. Uporabljali so ustrezno terminologijo.

Komentarji so se ustrezno navezovali na dane odlomke, kandidati so dovolj natančno odgovarjali na vprašanja. Tudi pri večini esejev je bilo dovolj jasno, da gre za razpravo o naslovni trditvi.

Tudi letos opazamo podobne pomanjkljivosti, kot smo jih že opazali v preteklosti. Težave se pokažejo tam, kjer kandidati namesto razprave o specifičnem odlomku oziroma trditvi napišejo generičen esej ali komentar, ki bi se lahko navezoval skorajda na katerikoli odlomek iz knjige. Druga težava je, da se v esejih večkrat pojavljajo obnove stališč avtorjev, tako da ti postanejo bolj deskriptivni, namesto da bi bili analitični. Nadaljnje težave pa so še: okornost v izražanju in nenatančna uporaba filozofskih pojmov, »šolski« eseji (obnove brez samostojnega razmisleka), jezikovna in strukturna šibkost. Za nekatere kandidate pa je bila pglavitna težava že razumevanje filozofskega problema, zaradi česar ni bilo jasno, o čem pravzaprav razpravljajo.

Pri prvi izpitni poli je, tako kot prejšnja leta, daleč največ kandidatov izbralo Platona, Aristotel in Descartes sta bila enako izbirana, Nietzsche pa ostaja avtor, ki ga izbere najmanj kandidatov. Pri drugi izpitni poli je največ kandidatov izbiralo naslove s področja morale, najmanj pa s področja filozofije religije (samo en kandidat, ki pa je napisal esej, za katerega je dobil oceno nezadostno), kar je tudi že postalo stalnica zadnjih nekaj let. Enega naslova s področja spoznanja ni izbral noben kandidat, neizbrana sta ostala tudi dva naslova s področja filozofije religije.

Izpitna pola 1

Število kandidatov: 163; povprečno število točk: 17,41; indeks težavnosti: 0,79.

Platon: *Država*

Število kandidatov: 97; povprečno število točk: 17,88; indeks težavnosti: 0,81; indeks diskriminativnosti: 0,42.

Komentarji so bili večinoma zelo dobro napisani. Tema odlomka je bila doslej na maturi malokrat zastopana, kandidati pa so pokazali dobro poznavanje in uspeli pojasniti pglavitne teme, ki jih je odpiral odlomek.

Kandidati so pokazali dobro poznavanje Platonovega besedila. Večina jih je ustrezno dovolj natančno in poglobljeno odgovorila na vsa vprašanja.

Pomanjkljivosti komentarjev: Obnavljanje tistih mest iz Platona, kjer avtor opisuje družbo, zgrajeno na načelih, ki jih predlaga (obnova namesto razvijanja in pojasnjevanja njegovih argumentov), šibko razumevanje nauka o idejah in dialektike kot dejavnosti, ki vodi k najvišjemu spoznanju, nerazumevanje posameznih (ključnih) vidikov Platonove teorije (npr. razlika med filodoksi in sofisti, utemeljitev enakosti moških in žensk). Tudi v letošnjih komentarjih so se (pre)večkrat pojavljali dolgi opisi nekaterih podrobnosti Platonove države, ki pa niso bili tako ključni za razumevanje avtorjevih argumentov. Malo je bilo tudi kandidatov, ki so poskusili vrednotiti avtorjeve (mestoma zelo sporne) ideje – nekateri so sicer omenili problematična mesta, a le redki so na tej podlagi razvili tudi neko bolj poglobljeno kritično oceno.

Aristotel: *Nikomahova etika*

Število kandidatov: 28; povprečno število točk: 15,14; indeks težavnosti: 0,69; indeks diskriminativnosti: 0,40.

Odgovori so bili primerljivi z odgovori iz prejšnjih let: nekateri so bili izvrstni, drugi naučeni, nekaj pa je bilo tudi irelevantnih. Tema je bila dobro izbrana: prav pri obravnavi pojma pravičnosti se je namreč pokazalo, kateri kandidati so bili ustrezno pripravljeni in kateri ne. Videti je bilo namreč, da so nekateri kandidati zanemarili priprave na to tematiko, ki pa je pri Aristotelu sicer nekoliko izstopajoča, a vendarle posebna. Zato so se nekateri kandidati odločili napisati splošen, na pamet naučen esej, kar pa za temo ni bilo relevantno. Razumevanje pravičnosti je sicer precej variiralo: medtem ko so nekateri tematiko poznali bežno, so jo drugi obravnavali poglobljeno. Kot rečeno, je ta tema dobro diskriminirala med tistimi kandidati, ki so šli skozi temeljite priprave, in onimi, ki niso.

Tipične pomanjkljivosti: Kandidati so opisovali celotno delo, predvidoma je šlo za generične zapise, umanjala je analiza odlomka. Pojem pravičnosti so razumeli bodisi zdravorazumsko bodisi premalo poglobljeno. Kritiko Aristotela je bilo komaj mogoče zaslediti. Nekateri zapisi so bili prekratki in niso ustrezali kriterijem filozofske analize.

Descartes: *Meditacije*

Število kandidatov: 27; povprečno število točk: 18,61; indeks težavnosti: 0,85; indeks diskriminativnosti: 0,72.

Vsi kandidati so izkazali poznavanje besedila. Večina jih je odgovorila na vsa tri zastavljena vprašanja pod odlomkom. Številni so skozi premišljeno strukturo besedila pokazali tudi visoko mero vzročno-posledičnih povezav med podanimi informacijami. Nekateri eseji so bili sicer dober izkaz poznavanja Descartesovih *Meditacij*, vendar so bili hkrati tudi precej generični in se niso osredotočili na natančnejšo izpeljavo odgovorov.

Nietzsche: *H genealogiji morale*

Število kandidatov: 11; povprečno število točk: 16,14; indeks težavnosti: 0,73; indeks diskriminativnosti: 0,97.

Skoraj vsi kandidati so delo dobro poznali, kar je bilo videti iz njihovih komentarjev. Opazne pa so bile razlike med tistimi kandidati, ki so se naučili vsebino nekaterih ključnih mest iz besedila, ne da bi čisto dobro razumeli, kako se ta mesta povezujejo v celoto, in drugimi komentarji, ki so pokazali dober pregled nad celoto in tudi uvid v glavno problematiko, ki jo razpira besedilo. Tako so šibkejši komentarji sicer operirali z glavnimi pojmi (morala sužnjeval, morala gospodarjev, resentment, volja do moči, nadčlovek ...), a se je videlo, da ti pojmi še niso osmišljeni do tiste mere, kot je bilo to opaziti v boljših komentarjih, ki pomembnejših tem niso samo povzemali, ampak so jih tudi suvereno razlagali – in s tem pokazali bolj poglobljeno razumevanje Nietzschejevega besedila.

Izpitna pola 2

Splošno

Število kandidatov: 163; povprečno število točk: 16,80; indeks težavnosti: 0,76.

Vprašanje stvarnosti

- 1. Razpravljajte o trditvi: Če je determinizem resničen in človekova dejanja niso izraz njegove svobodne volje, potem smo ljudje le liki v že napisani zgodbi.**

Število kandidatov: 14; povprečno število točk: 15,79; indeks težavnosti: 0,72; indeks diskriminativnosti: 0,81.

Vprašanje je zadevalo problematiko determinizma in svobodne volje. Eseji so bili zadovoljivi, res pa je, da je veliko kandidatov nekoliko pomešalo ontološko dimenzijo vprašanja z eksistencialistično oz. slednje niso znali na smotrni način vpeljati v razpravo. Posledično bi veljalo tematiko prepleta ontološkega vprašanja determinizma in eksistencialistične obravnave problematike ter njunih kongruenc kot tudi razhajanj posebej nasloviti.

- 2. Razpravljajte o trditvi: Dejstvo, da lahko depresijo in druge duševne bolezni zdravimo z zdravili, je najlepši dokaz tega, da duh ni nič drugega kot vrsta materije.**

Število kandidatov: 5; povprečno število točk: 19,10; indeks težavnosti: 0,87; indeks diskriminativnosti: 0,01.

Vprašanje odnosa med telesom in duhom so kandidati obravnavali dobro. Kljub vsemu je ponekod zmanjkalo globine pri obravnavi problema. Nekateri eseji so se naslonili na Descartesa (verjetno zato, ker so pri komentarju obravnavali tega avtorja), vendar so se presenetljivo tematike lotili na ne najbolj ustrezen način (recimo: obravnavali so primer voska, kar pa ni neposredno povezano s problematiko telo-duh).

3. Razpravljajte o trditvi: Če bi bil smisel življenja znan vnaprej, bi življenje izgubilo ves pomen, saj ne bi bilo česa iskati.

Število kandidatov: 4; povprečno število točk: 19,75; indeks težavnosti: 0,90; indeks diskriminativnosti: 0,29.

Eksistencialistične teme so se lotili zgolj trije eseji, kar nam morda pojasni, zakaj so številni kandidati eksistencializem uvedli pri prvem vprašanju (čeprav bi bilo morda bolje, da bi ga pri tretjem). Bili so zvečine kar uspešni (20, 20, 17 in 11 točk). Opaziti je bilo, da so nekateri kandidati ob Sartru bolj poglobljeno obravnavali še Camusa. Drugih posebnosti pa ni bilo opaziti.

Vprašanje spoznanja

4. Razpravljajte o trditvi: »Ta domneva [o obstoju vrojenih načel] se bo izkazala za neresnično, če bi le pokazal, kako lahko človek brez pomoči vrojenih vtisov in samo z uporabo svojih naravnih zmožnosti pridobi vso vednost, ki jo premore, in kako se povzpne do gotovosti brez takšnih izvornih pojmov in načel.« (John Locke)

Število kandidatov: 10; povprečno število točk: 16,55; indeks težavnosti: 0,75; indeks diskriminativnosti: 0,68.

Kandidati so tipično odgovarjali s pomočjo razlik/nasprotij med racionalizmom (Descartes, Platon) in empirizmom (Locke). Nekateri so vključili tudi Kanta ali katere druge filozofe. Kandidati so pokazali poznavanje problematike, a so se pri tem pokazale določene omejitve. Težava se je pokazala tudi v skromnosti izražanja.

5. Razpravljajte o trditvi: Znanost odkriva dejstva o svetu, dokončne resnice pa ne more odkriti, saj ta ni skupek dejstev.

Število kandidatov: 0; povprečno število točk: /; indeks težavnosti: /; indeks diskriminativnosti: /.

6. Razpravljajte o trditvi: Resnica ni nič drugega kot najprepričljivejši argument, v absolutnem smislu namreč ne obstaja.

Število kandidatov: 4; povprečno število točk: 19,13; indeks težavnosti: 0,87; indeks diskriminativnosti: 0,95.

Kandidati so se večinoma oprli na različne teorije resnice in temu primerne pojme: korespondenčna teorija resnice, pragmatična, konsenzualna, koherentna, in so večinoma zelo dobro oziroma odlično razpravljali o izbranem naslovu.

Vprašanje morale

7. Razpravljajte o trditvi: Če so posledice dejanja dobre za drugega, škodujejo pa tistemu, ki je dejanje izvršil, je to dejanje v neskladju s človekovo naravno težnjo po skrbi zase in zato je popolni altruizem nenaraven in nemogoč.

Število kandidatov: 16; povprečno število točk: 16,66; indeks težavnosti: 0,76; indeks diskriminativnosti: 0,60.

Najpogostejša težava pri kandidatih je bilo vztrajanje znotraj naslovnega okvirja. Čeprav so se večinoma naslonili na ustrezne reference, so pogosto, neodvisno od konkretnega naslovnega problema, Kanta in utilitarizem predstavljali generično (in ne v kontekstu naslovne razprave). Pri tem se še vedno kažejo pomanjkljivosti pri poglobljenem poznavanju utilitarizma (kandidati slabo ločujejo med utilitarizmom pravil in utilitarizmom dejanja) in razumevanju Kanta (glede na naslov se je kot problematično izkazalo predvsem Kantovo načelo, ki človeka obravnava kot cilj in ne zgolj kot sredstvo, in to velja tudi v človekovem odnosu do samega sebe). Kandidati so večinoma uspešno vpeljali Hobbesa in hedonizem. Večina kandidatov v eseju ni zavzemala subjektivnih stališč, v redkih primerih pa so bila izražena stališča podprta s šibkimi primeri oz. argumenti.

Kandidati so praviloma odgovarjali na naslovno vprašanje in poskušali oblikovati samostojen filozofski premislek. V redkih primerih so reševali naslovni problem zgolj z zdravorazumskim preišljevanjem. Kljub temu pa je le nekaterim uspelo na smiseln način povezati filozofsko tradicijo s problemi, ki jih je najti v naslovu. Običajno so bile predstavitve hedonizma, egoizma, Kantove etike in utilitarizma ter Aristotela precej okorne. Predstavitev tradicije je bila pomanjkljiva, navezava na naslov pa le deloma smiselna.

8. Razpravljajte o trditvi: »Vendar pa to razlikovanje načela srečnosti in načela npravnosti ni tudi že nujno njuno zoperstavljanje in čisti praktični um ne terja, da naj zahteve po srečnosti opustimo, ampak le, da se, kadar je govor o dolžnosti, nanjo sploh ne oziramo.« (Immanuel Kant)

Število kandidatov: 30; povprečno število točk: 17,20; indeks težavnosti: 0,78; indeks diskriminativnosti: 0,39.

Sam po sebi je bil naslov zahteven in kompleksen. Večina kandidatov je v njem prek ključnih besed *srečnost* in *dolžnost* prepoznala klasično dilemo med Kantovo deontološko etiko ter različnimi vidiki teleoloških etike, posebej utilitarizma (nekaj manj Aristotela). Zato se je večina esejev osredinila na šolsko razlago ene in druge pozicije. Le redki kandidati so naslovni problem tudi dejansko premislili in predstavili podrobnosti. Kandidati so sicer pokazali poznavanje formulacije kategoričnega imperativa, večina ga je tudi znala uporabiti na primeru, toda marsikomu to, zakaj bi moralni zakon spoštovali oziroma mu dajali prednost pred srečnostjo, ni bilo jasno. Pri več kandidatih je Kantov poskus univerzalizacije etike prek razuma ostal nerazložen. Poleg podrobne razlage vloge razuma (v nasprotju s čustvi ali srečo) za utemeljitev univerzalne morale, nas naslov napotuje na vključitev in razlago Kantovih postulatov praktičnega uma (svoboda volje, nesmrtnost duše in obstoj Boga). Ti so za razumevanje Kantove etike ključni (poleg konceptov *dobre volje*, *dolžnosti* in *kategoričnega imperativa*). Nekateri kandidati so to dobro predstavili in v svoj razmislek vključili tudi ta vidik Kantove etike. Več pa je bilo takih, ki tega niso omenili.

9. Razpravljajte o trditvi: Ker se opredelitve moralnih norm spreminjajo skozi čas in se razlikujejo glede na različne kulture, absolutna morala ne obstaja.

Število kandidatov: 41; povprečno število točk: 15,56; indeks težavnosti: 0,71; indeks diskriminativnosti: 0,43.

Koncept relativizma je bil pri večini kandidatov opredeljen zelo zdravorazumsko, in to pogosto brez uporabe relevantnega filozofskega izraza. Opisom je manjkala doslednost pri argumentaciji, pogosto so bili le opisi tega, kaj kdo trdi, manjkala pa je razlaga argumentov. Slabše razložena je bila Kantova pozicija in vloga razuma v morali.

Splošne težave v zaključkih: Kandidati so v sklepih praviloma slabo in prepovršno povzeli povedano in skorajda niso tehtali predstavljenih argumentov. Le nekaj esejev je seglo preko Kanta. Veliko se jih je zadovoljilo z opisom razlik med deontološko in konsekvenco teorijo morale, ne da bi se lotili naslovnega problema.

Odgovori kandidatov so bili večkrat zdravorazumski, kjer so prevladovali primeri nad analitičnim razmišljanjem in dvigom na raven univerzalizacije tega, kar dani primer nakazuje. Sicer pa so kandidati, pričakovano, relativizem primerjali s Kantom ali utilitarizmom, le redki so se oprli na druge avtorje (Sartre, Nietzsche).

Posameznik in skupnost

10. Razpravljajte o trditvi: Idealna država je v praksi neuresničljiva utopija, ki pa je zakonodajalcem vendarle lahko za vzor.

Število kandidatov: 3; povprečno število točk: 14,33; indeks težavnosti: 0,65; indeks diskriminativnosti: 0,60.

Ta naslov je kandidatom, ki so ga izbrali, povzročal veliko preglavic. Uporabili so sicer ustrezno filozofsko terminologijo, a dokaj površno, brez razvitja pojmov in z ohlapno naslonitvijo na naslovno trditev. Vtis je, da kandidati niso dobro razumeli vprašanja, tako da so bili njihovi bili eseji zgolj zadovoljivi. Odgovarjali so fragmentarno in pri tem obnavljali ne prav dobro razumljene koščke snovi. Teorij in pojmov niso dobro vključevali, njihovi eseji so bili bolj zdravorazumski spisi.

11. Razpravljajte o trditvi: Ideja družbene pogodbe je nastala ob uvidu, da je človek kot individuum nezmožen sam preživeti in da je življenje v družbi boljše kot naravno stanje.

Število kandidatov: 16; povprečno število točk: 18,09; indeks težavnosti: 0,82; indeks diskriminativnosti: 0,64.

Eseji so bili večinoma dobro premišljeni in so sledili naslovni trditvi. Kandidati so pokazali dobro poznavanje Hobbesa, le pri nekaterih esejih je bil Locke pojasnjen precej arbitrarno. Tudi pri obravnavi Rousseauja bi pričakovali večjo poglobljenost.

12. Razpravljajte o trditvi: V pravični oziroma dobro urejeni družbi država zgolj varuje osnovne človekove pravice (do življenja, svobode in lastnine) in ne posega na področje razporejanja premoženja.

Število kandidatov: 19; povprečno število točk: 18,13; indeks težavnosti: 0,82; indeks diskriminativnosti: 0,36.

Veliko je bilo dobrih esejev z ustreznimi filozofi in koncepti. Pravičnost so kandidati večinoma razlagali glede na libertarne in liberalne avtorje. Pogosto so izdelali zelo dobro marksistično razumevanje pojma pravične družbe. Večina kandidatov je na ta naslov napisala zelo dobre in tudi odlične eseje. Pokazali so razumevanja naslovnega vprašanja in napisali zgledne eseje, v katerih so se dvignili na abstraktno raven premisleka. Dobro so uvedli in razdelali pojme in pokazali veliko znanja.

Filozofija religije

13. Razpravljajte o trditvi: Bolj ko znanost napreduje v spoznavanju zakonitosti vesolja, bolj postaja jasno, da je religija zabloda, ki se ji moramo odreči.

Število kandidatov: 0; povprečno število točk: /; indeks težavnosti: /; indeks diskriminativnosti: /.

14. Razpravljajte o trditvi: Zlo tega sveta ni izraz Božje volje, temveč človeku od Boga podarjene svobode.

Število kandidatov: 0; povprečno število točk: /; indeks težavnosti: /; indeks diskriminativnosti: /.

15. Razpravljajte o trditvi: »Če Bog ne bi obstajal, bi bilo dovoljeno vse.« (Dostojevski)

Število kandidatov: 1; povprečno število točk: 3; indeks težavnosti: 0,14; indeks diskriminativnosti: 0,62.

Besedilo ni imelo niti esejske strukture, argumenti so pa povsem manjkali. Kandidat je prej kot dokazoval, pridigal, in sicer v konfesionalnem smislu, da moramo verjeti v Boga. Na žalost se potrjuje trend iz preteklih let, in sicer da kandidati opuščajo filozofijo religije, tisti, ki pa se je lotijo, tega ne počnejo s filozofsko refleksijo.

4.4 Najpogostejši nepravilni odgovori kandidatov

Kot glavne pomanjkljivosti in omejitve pri pisanju se torej kažejo:

- ne dovolj natančna obravnava odlomka (izpitna pola 1) oziroma ohlapno navezovanje na naslovno trditev (izpitna pola 2);
- zdravorazumsko pisanje, ki niza primere, ne pojasni pa splošnejše poante, ki naj bi jo primeri zgolj ponazorili;
- šibka struktura in okorno izražanje,
- površnost pri razlagi pojmov in razvijanju argumentov;
- generičnost besedil in neosredotočenost na specifično vprašanje/problem.

5 Zunanje ocenjevanje in ugovori

5.1 Zunanje ocenjevanje

V juniju je bil izveden redni seminar za zunanje ocenjevalce.

5.2 Ugovori na oceno in način izračuna izpitne ocene

Ugovor na oceno je vložilo pet kandidatov. Število točk se je spremenilo pri enem kandidatu, pri katerem se je spremenila tudi ocena.

6 Povzetek

6.1 Ocena uspeha kandidatov

Izpita spomladanskega izpitnega roka splošne mature iz filozofije se je letošnje leto udeležilo nekoliko manj kandidat kot lani, saj smo lani beležili 187 kandidat, letos pa 163, vendar pa je po drugi strani to nihanje povsem običajno in pričakovano ter s tem znotraj večletnega povprečja. Pri prvi izpitni poli, posvečeni komentarju besedila, so kandidatke dosegle v povprečju 17,41 točke, kar je nekoliko več kot lani (17,01), a manj kot v letih 2021 in 2022, ko so veljale pandemične prilagoditve. Na problemskem eseju je bilo povprečno doseženih 16,8 točke, kar je podobno nekoliko več kot lani, a manj kot v letih 2021 in 2022 ter hkrati podobno kot l. 2019 (16,78). Dosežene točke so tako primerljive z uspehom iz preteklih let, tudi letos pa smo tako kot v preteklih treh letih opazili za približno polovico točke višji rezultat pri prvi izpitni poli (komentar) v primerjavi z drugo (esej).

Tudi letos so kandidatke v večini primerov pri komentarju besedila izbrale Platonovo *Državo*, in sicer je to besedilo komentiralo kar 97 dijakinj, kar je največ v zadnjih šestih letih. Tudi letos se je ohranil nekoliko presenetljiv lanskoletni obrat trenda izbire Aristotelove *Nikomahove etike*, saj je to delo znova izbralo skoraj enako število kandidat kot Descartesove *Meditacije* (medtem ko je bil v preteklih letih Descartes izbran približno dvakrat pogosteje od Aristotela). Po drugi strani je izbor komentiranja *Meditacij* najnižji v zadnjih šestih letih. Komisija je tako korak bližje potrditvi teze, da je obrat trenda izbora Aristotela posledica njenega prizadevanja za popestritev izbora komentiranih del, za kar si prizadevamo s spodbudami učiteljicam, ki pripravljajo kandidate na maturo, pa tudi s skrbnim izborom gradiva za seminar za zunanje ocenjevalke. Letošnje leto je v primerjavi z lanskim ponovno postreglo z upadom števila komentarjev *H Genealogiji morale*, saj je to delo komentiralo enajst kandidat, preteklo leto pa 18, vendar je ta zasuk ponovno znotraj večletnega povprečja in ne predstavlja nikakršnega presenečenja. Število doseženih točk pri komentarju rahlo odstopa od večletnega povprečja: pri Platonu so, kljub temu da je ta komentar pisalo rekordno število kandidat, točke najvišje v zadnjih šestih letih (kar je svojevrstno presenečenje, sploh, če upoštevamo, da visoko število kandidat običajno rezultira v nižjem povprečju točk), pri Aristotelu in Nietzscheju najnižje, pri Descartesu pa v zgornjem povprečju. Še posebej pri Aristotelu je padec povprečnih točk očiten, saj te (15,14) za več kot tri točke odstopajo od najboljšega povprečja l. 2021 (18,33) in dve točki od večletnega povprečja nasploh (17,35). Komisija sklepa, da je to posledica izbora odlomka za letošnji komentar iz pete knjige, ki obravnava pravičnost, kar se je izkazalo kot tema, ki dobro ločuje med kakovostjo esejev.

V sklopu druge izpitne pole so letos kandidatke znova v največji meri izbirale naslove iz etike (87) in politične filozofije (38). Število esejev iz epistemologije se je po dvigu v l. 2021 in 2022 znova znašlo v povprečju (14), kar velja tudi za ontologijo (23), ki pa jo je torej ponovno izbralo več kandidat kot prejšnje leto. Negativen trend, ki ga beležimo od l. 2021, pa se nadaljuje pri filozofiji religije. Letos je bil v sklopu te tematike spisan zgolj en esej, ki pa je dosegel zelo skromno število točk (3), kar je zdaj že štiriletni trend: to tematiko si izberejo kandidati, ki so zelo slabo pripravljeni in velikokrat improvizirajo, tako da so pogosto v območju negativne ocene ali tik nad njo. Ker število kandidat pri posameznih polah močno variira in ker se tematike naslovov vsako leto pod zaporednimi številkami spreminjajo, primerjave povprečnih ocen niso smiselne niti medletno niti med zaporednimi naslovi znotraj tematik.

Izpitne pole so ostale strukturirane tako kot vsa leta, meje med ocenami pa so bile ponovno izbrane v skladu z merili, ki so obveljala že v preteklih letih. To ni presenečenje, saj so meje povezane z merili ocenjevanja. Za vse dele ocene (komentar, esej in seminarsko nalogo) so namreč v veljavi sorodno zasnovana merila vrednotenja. Ocene seminarskih nalog so vsa leta boljše od ocen pri zunanjem delu, kar je bržkone posledica motiviranosti kandidat, ki si naslov naloge izberejo same, pa tudi dejstva, da potem ob pomoči mentorja v ta izdelek vložijo dodaten napor.

Tudi letos je analiza odgovorov pokazala, da so kandidatke dobro pripravljene na maturitetni izpit. Velika večina besedil ima kakovostno esejistično strukturo in problematiko obravnava celostno. Res pa je, da že vrsto let opazamo tudi možnosti za izboljšanje izdelkov, ki se kažejo predvsem v odpravi pomanjkljivosti, povezanih z generičnostjo eseja ali komentarja, ki bi se lahko navezoval skorajda na poljubno mesto knjige oziroma ki problem obravnava z zelo splošnega vidika. Kandidatke bi lahko tudi spisale bolj samostojna, analitična besedila, ki se ne bi v tolikšni meri naslanjala zgolj na obnove stališč, boljša pa bi lahko bila tudi kakovost jezikovnega izražanja ter uporaba filozofskih terminov. Ob tem pa moramo vendarle imeti v mislih, da se kandidatke s filozofijo srečujejo prvič in v primerjavi s številnimi drugimi maturitetnimi predmeti v skromnejšem obsegu, pri čemer je treba pomisliti še, da ima filozofija povsem drugačno metodologijo kot denimo različne naravoslovne pa tudi družboslovne empirične vede, ki so med seboj po tej plati veliko bolj medsebojno primerljive. Upoštevajoč to, kandidatke pri filozofiji dosežejo zavidljivo stopnjo znanja in obvladovanja problematike, kar je razveseljivo in priča ne le o pomembnosti filozofije kot maturitetnega predmeta, pač pa tudi o velikem naporu, ki ga učiteljice vlagajo v pripravo kandidat. Analiza odgovorov pokaže še, da so udeležbe pripravljenj na maturo na dodatnih izobraževanjih smiselne, saj je opazen trend odpravljanja nekaterih prej tipičnih pomanjkljivosti, kar znova vliva optimizem.

6.2 Ocena kakovosti izpitnih pol

Tudi letos smemo sklepati, da so bile maturitetne pole kakovostno pripravljene. Prvi sklop pri filozofiji zajema komentar besedila, kjer pridejo do izraza eksegetske sposobnosti kandidat v povezavi z analitičnim mišljenjem, drugi predstavlja argumentirano razpravo o problemu, izhajajočem iz osrednjih filozofskih disciplin, tretji pa samostojno delo. Izpit je tako sestavljen iz treh delov, ki temeljijo na primerljivih in medsebojno prepletenih taksonomskih stopnjah. Tako ocene maturitetnega izpita kot tudi povratne informacije pripravljenj na maturo pa tudi diskusija pripravljenj s članicami DPK SM za FIL ne nudijo razlogov za vpeljavo bistvenih sprememb, zato osnovna struktura izpita ostaja ista. Komisija sicer skozi dialog z deležnicami nenehno teži k izboljšavi kompletov izpitnih pol, res pa je, da so povratne informacije zvečine pozitivne in bistvenih sprememb niti ne predlagajo.

6.3 Druge ugotovitve

Tudi tokrat med pisanjem izpita splošne mature iz filozofije ni bilo posebnosti. Zdaj že smemo trditi, da je bil prehod na elektronsko ocenjevanje v celoti zelo uspešen in da so ga ocenjevalke dobro sprejele. Število ugovorov se je letos povzpelo do številke pet, kar pa znova bistveno ne odstopa od večletnega povprečja.